

зростання числа екологічних проблем, зменшення чисельності працездатного населення і низка інших, не менш важливих. Для стійкого здійснення діяльності у мінливих умовах необхідно набувати гнучкості для внутрішніх змін, відповідних змінам зовнішнім.

Поняття гнучкості і адаптивності є доволі близькими за своїм змістом. Адаптивність – це процес цілеспрямованої зміни параметрів, структури і властивостей об'єкта у відповідь на зміни, що відбуваються, адаптація – процес пристосування побудови, структури і функцій системи до умов зовнішнього середовища. Гнучкість є можливістю переорієнтації виробничої системи без докорінної зміни її матеріально-технічної бази, властивість підприємства реагувати на зовнішні впливи без докорінних структурних змін, переходити із одного працездатного функціонального стану до іншого із мінімальними витратами і втратами при виконанні чергового завдання або функції.

На рівні підприємства основними заходами адаптивного управління мають бути: підвищення точності планів і прогнозів; перехід на сучасні ринкові методи управління; розвиток комунікацій; зміцнення взаємозв'язків із партнерами; експортна орієнтація виробництва; технічна модернізація; освоєння ефективних технологій; зміцнення кадрового потенціалу; удосконалення маркетингової діяльності і т. ін.

Адаптивне управління повинне включати не лише безпосередньо сам процес адаптації, а також роботу з підготовки до нього, що полягає у моніторингу ділового середовища і прогнозуванні тенденцій зміни впливу його чинників на можливість підприємства, тобто в результаті адаптації повинна встановлюватися рівновага – баланс інтересів і можливостей власників, менеджерів, партнерів, споживачів, персоналу підприємства.

Література:

1. Аубакирова Г.М. Адаптація підприємств к работе в условиях рынка: Монографія / Г.М. Аубакирова. – Караганда: Санат-Полиграфія, 2004. – 213 с.
2. Галушко С.А. Эффективность адаптации предприятий к изменениям внешней среды: понятие и критерии / С.А.Галушко // Экономика і управління, 2013. – №3. – С. 100-103.

3. Мельник А.О. Адаптація вітчизняних підприємств в умовах світової економічної кризи / А.О. Мельник// БІЗНЕС-ІНФОРМ, 2012. – № 10. – С. 30-32.

Деренівський Олександр
ст. гр. МОА-41,
Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри
менеджменту та публічного управління Скочиляс С.М.)

СТАН І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА МЕТОДИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Найважливішою передумовою розвитку економіки є розвиток і вдосконалення підприємництва як особливого виду господарської діяльності. Воно є одним з найважливіших чинників розвитку національної економіки [3]. Підприємництво є передумовою інноваційного типу економічного зростання, яке ґрунтується на підприємницькій ініціативі в сфері науково-технічної та організаційно-економічної діяльності.

Підприємницька діяльність може здійснюватися в різних масштабах, а тому підприємництво можна розподілити на мале, середнє та велике [2]. Світовий досвід господарювання свідчить, що мале, середнє та велике підприємництво не взаємовиключають, а доповнюють одне одного. Проте, прогресивною силою економіки, в сучасних умовах є мале підприємництво, оскільки знижуються можливості утворення монополій, та здійснюється закріплення ринкових відносин як найбільш масової форми, яка швидко реагує на зміни та коливання ринку [4].

Але через нестійкі політичну, економічну та соціальну ситуації, фінансові кризи функціонування малих підприємств зазнає суттєвих проблем і перешкод, що призводить до сповільнення їх розвитку. Малі підприємства, як нестійка підприємницька структура потребують значної державної підтримки.

Сьогодні в Україні практично відсутня цілісна державна політика щодо підтримки і розвитку малих підприємств як системи послідовних та

взаємопов'язаних кроків з чітко визначеними завданнями, напрямками і очікуваними результатами. Дії органів публічної влади демонструють недостатнє усвідомлення значення малого бізнесу для національної економіки, а проявом цього є непослідовність та не системність рішень, які ними приймаються.

Провівши аналіз статистичних даних за період 2012 – 2015 рр. можна зробити висновок, що загальна кількість малих підприємств зменшується впродовж усього аналізованого періоду, так в 2012 році їх кількість становила 364 935, а станом на кінець 2015 року - 343 440 підприємств [1].

За офіційними даними, в Україні малі підприємства на сьогодні складають 95,2% від загальної кількості усіх підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності. Малі підприємства, безумовно, є «двигуном економічного прогресу». Але в Україні, на жаль, даний сегмент важко охарактеризувати двигуном економіки, на відміну від розвинутих держав[4]. Малі підприємства в Україні у своїй діяльності стикаються з великими труднощами. Це зумовлено тим, що існує безліч бар'єрів для успішного ведення даного виду бізнесу.

Можна виокремити такі причини призупинення розвитку малого підприємництва в Україні:

- неопрацьованість законодавства як з питань розвитку малого підприємництва, так і підприємництва в цілому;
- високі податки, що змушує деяких суб'єктів малого та середнього підприємництва йти в тіньову економіку;
- недостатня державна фінансова-кредитна і майнова підтримка малих підприємств;
- відсутність дійового механізму реалізації державної політики щодо підтримки малого бізнесу;
- недосконалість системи обліку та статистичної звітності малих підприємств;
- обмеженість інформаційного та консультативного забезпечення;

- недосконалість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницької діяльності;
- відсутність стимулів для інвестицій.

Також визначають ряд критеріїв, що сприятимуть розвитку малого бізнесу, а саме:

- відміна податків для малого бізнесу;
- введення податкових канікул для підприємців на 2-3 роки, що дасть змогу малому та середньому бізнесу вийти з тіні;
- зменшення адміністративних бар'єрів для розвитку бізнесу шляхом скорочення контрольних перевірок;
- створення можливості для розвитку самозайнятості осіб або для розвитку сімейного бізнесу.

Сектор малого підприємництва є невід'ємною частиною соціально-економічної системи країни, оскільки забезпечує відносну стабільність ринкових відносин, завдяки своїй гнучкості демонструє оперативне реагування на постійно мінливі умови зовнішнього середовища. Малий бізнес відіграє важливу роль у збільшенні кількості робочих місць і вирішенні проблем зайнятості населення, тим самим, пом'якшуючи негативні наслідки (структурне та фрикційне безробіття) науково-технічного прогресу та коливань на ринку праці.

Отже, для подальшого розвитку малого підприємництва в Україні у найближчій перспективі потрібно: формувати належну законодавчу базу, яка буде сприятливою для розвитку малого бізнесу; вдосконалити фінансово-кредитну підтримку; забезпечити матеріально-технічні та інноваційні умови розвитку малих підприємств; інформаційне та кадрове забезпечення бізнесу; стимулювати зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів малого та середнього підприємництва.

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Іванілов О.С. Економіка підприємства [Текст] : підручник / О.С. Іванілов. - К. : ЦУЛ, 2011. – 728 с.
3. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики [Текст] : навч. посіб. / З. С. Варналій. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2013. – 302.
4. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства [Текст] : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К.: Знання, 2013. – 446 с.

Джула Світлана
ст. гр. МОА-31,
Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту та
публічного управління Крисько Ж. Л.)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Як відомо, одним з головних напрямів ринкової трансформації економіки України є створення умов розвитку національного підприємництва. Світовий досвід і практика господарювання доводять, що саме існування і взаємодія великих, середніх, малих і дрібних підприємств, їх природне регулювання становлять характерну рису ринкової економіки.

Підприємцем може стати кожен: інженер з унікальною розробкою, фізик і мікробіолог, що відкрили нові явища, дизайнер одягу, музикант і журналіст. Головне – мати бізнес-ідею і бажання її реалізувати. А для цього не обов'язково отримувати економічну освіту.

Тому проблема неосвіченості підприємців не нова і не факт, що вона потребує рішення. Скоріше, навпаки, цей феномен підприємця варто залишити недоторканим, тому що саме поєднання всіх цих якостей в індивідуума дають йому той спосіб мислення, котрий дозволяє бачити попит і задовольняти його з метою отримання прибутку.

Варто відзначити, що проблемою можна вважати те, що такі люди займаються менеджментом і маркетингом у своєму бізнесі. При цьому вони у більшій мірі не наважуються займатися бухгалтерією і в цю сферу без заперечень залучають окрему одиницю.

Чому те, що підприємець сам займається управлінням і маркетингом у своїй компанії є проблемою? Кому це шкодить? Яку загрозу несе? Відповідь – таке управління в більшості випадків (виключенням є освічені за профілем менеджмент підприємці, котрі застосовують вивчені інструменти) шкодить самому підприємцю, його бізнесу, колективу та несе загрозу недоотримання прибутку. Проблему не вирішує освіта, яку підприємці здобувають через консультації і дистанційні навчальні курси типу МВА.

Отже, проблему можна сформулювати так: «Самостійне управління компанією, що здійснює підприємець неосвічений за профілем «менеджмент» або «Управління компанією самостійно здійснює неосвічений за профілем «менеджмент» підприємець».

Ще однією із проблем варто окреслити недовіру та неповагу практиків до теоретичних знань. Це є причиною того, що здобуті наукою знання, методи, інструменти не застосовуються на практиці. Тому багато зусиль витрачає підприємець на те, щоб винайти «ровер», щоб вирішити проблему, з якою стикається здійснюючи свою діяльність, направлену на отримання прибутку, замість того, щоб отримувати стабільний прибуток від роботи вивірених наукою інструментів менеджменту.

Також, проблемою можна назвати те, що підприємцю взагалі не відомі здобутки менеджменту як науки і де з ними можна познайомитися.

Чи важливі ці проблеми для України сьогодні? Відповідь: «Так!». Необхідність розвитку економіки ніяк не можна заперечити. Те, що підприємництво вважається одним із важливіших елементів сучасної економіки теж ніхто не може заперечити.

Отож, знання здобуті наукою «менеджмент» можуть стати (або є) джерелом економічного зростання. Ця умова не змінюється і в сучасному світі електронних технологій та інформації через те, що в основі сучасних технологій лежать академічні знання, тобто «старі» перевірені закони. Наприклад, дистанційне управління компанією та просування продукту в